

Begroting 2022

Berg en Dal, oktober 2021

Positief bericht voor het jaar 2022

Beste inwoners en ondernemers van de gemeente Berg en Dal,

De begroting is een van de belangrijkste documenten van onze gemeente. Het is de basis voor de keuzes die we maken en het dagelijkse werk dat we doen.

We hebben een ander jaar voor de boeg. In de begroting van vorig jaar moesten we vooral kijken waar we minder konden uitgeven. Door minder uit te geven wilden we de komende jaren onze begroting sluitend krijgen. En tegelijk onze dienstverlening aan onze inwoners op peil houden. We wilden dit stapsgewijs in vier jaar doen en hiervoor onze reserves inzetten.

De begroting 2022 is veel positiever. We hebben zelfs een voordelig saldo. Daardoor hebben we enkele bezuinigingen uitgesteld of zelfs geschrapt. De belastingen zijn nagenoeg gelijk gebleven. Er is ook ruimte voor een aantal nieuwe onderwerpen. Dit is belangrijk, omdat we nog flinke opgaves hebben voor onze inwoners. Zo moeten we de komende jaren veel verschillende soorten woningen bouwen. En is het pand van Cultureel Centrum de Mallemolen in Groesbeek toe aan een flinke verbetering. Tenslotte merken we dat de arbeidsmarkt sterk verandert. Het is moeilijker en dus duurder om personeel aan te trekken en te behouden. Dit moeten we anders gaan organiseren.

Ook in deze begroting 2022-2025 blijven de zorgkosten een belangrijk aandachtspunt. Zeker nu de effecten van de Corona-crisis steeds duidelijker worden. Corona heeft veel invloed gehad de laatste jaren. Niet alleen op de zorg. Maar ook op onze ondernemers, onze inwoners en de werkwijze in de organisatie. Wat de gevolgen in 2022 en later precies zijn, is nog niet helemaal duidelijk.

In 2022 ontvangen we een groot bedrag van het Rijk. Dit bedrag is bedoeld als compensatie vanwege tekorten op de jeugdzorg. Dat ontlast onze begroting enorm. Meerjarig weten we nog niet definitief hoe groot de compensatiebudgetten voor de jeugdzorg worden. Daarom hebben we ze niet opgenomen in onze meerjarenbegrotingen van 2023, 2024 en 2025. Daarmee wordt meteen duidelijk dat het zonder die extra budgetten erg moeilijk wordt om onze begroting sluitend te krijgen. Wij vertrouwen erop dat het nieuwe kabinet dit inziet.

We hebben op dit moment nog geen nieuw kabinet. De financiële consequenties van Prinsjesdag 2021 zijn positief voor gemeenten. Maar er is nog wel sprake van een aantal onzekerheden en risico's. Die kunnen het financiële plaatje, dat nu redelijk positief lijkt, op termijn veranderen. We moeten dus aandacht blijven houden voor onze uitgaven.

2022 is ook het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden. De gemeente Berg en Dal telt per 1 januari 2021 meer dan 35.000 inwoners. Daarom stijgt het aantal raadsleden in de gemeenteraad van 23 naar 25. In 2022 wordt een nieuw coalitieakkoord gemaakt.

Voor de voorliggende begroting 2022-2025 zijn we uitgegaan van het coalitieprogramma 'Duurzaam verder bouwen'. Dat is nader uitgewerkt in doelen en resultaten. We zijn blij dat we in de laatste begroting van deze coalitieperiode een gezond financieel beeld kunnen geven. Voor onze inwoners en ondernemers betekent dit dat we afgesproken resultaten kunnen behalen.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Wethouder Sylvia Fleuren
Financiën & Belastingen

Samenvatting van de meerjarenbegroting 2022-2025

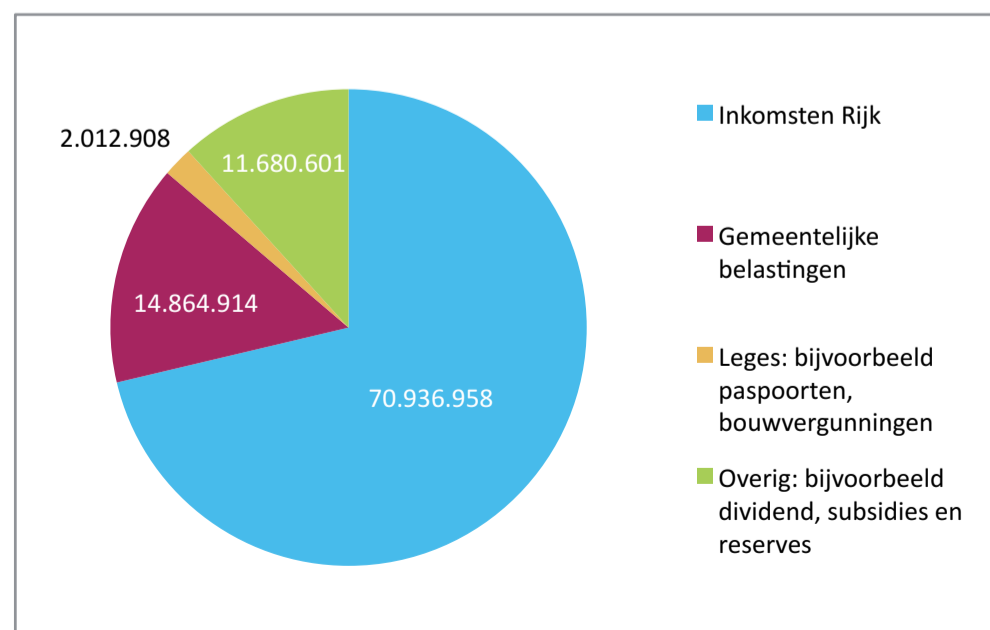
In de begroting staan de inkomsten en uitgaven. Waar gaat de gemeente in 2022 geld aan uitgeven? Wat wil de gemeente bereiken? En waar komt het geld vandaan?

De hele begroting vindt u op <https://programmavan.bergendal.nl/>.

Waar komt het geld vandaan?

De gemeente heeft volgend jaar in totaal € 99,5 miljoen aan inkomsten:

- € 70,9 miljoen komt van de Rijksoverheid;
- € 14,9 miljoen komt uit gemeentelijke belastingen zoals de riool- en afvalstoffenheffing, de onroerendzaakbelasting (Ozb) en de toeristenbelasting;
- € 2,0 miljoen komt van leges. Leges zijn kosten die een inwoner of ondernemer betaalt voor bijvoorbeeld een nieuw paspoort of voor het behandelen van een bouwvergunning;
- € 11,7 miljoen komt van bijvoorbeeld dividend, subsidies en gebruikersvergoedingen en bijdragen uit de reserves.

Verdeling inkomsten 2022

Hoeveel geld geeft de gemeente uit?

De gemeente heeft allerlei uitgaven, zoals de kosten van de zorg voor jong en oud, het betalen van uitkeringen, onderhoud aan wegen, riolering en gebouwen en personeelskosten. In totaal geeft de gemeente volgend jaar € 99,4 miljoen uit. Daar staat de € 99,5 miljoen aan inkomsten tegenover. Ondanks dat de gemeente een aantal bezuinigingen heeft teruggedraaid, heeft de gemeente dus in 2022 een bedrag over. Er is in 2022 een sluitende begroting!

Wat betaalt u in 2022?

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de totale lokale lasten van een gemiddeld huishouden in 2022 en 2021.

Lokale lasten per type huishouden 2022

Belastingsoort	Berg en Dal Eigenaar woning		Berg en Dal Huurder woning	
	Meerpers.	Eenpers.	Meerpers.	Eenpers.
Ozb	272	272	-	-
Rioolheffing	264	132	264	132
Afvalstoffenheffing	287	205	287	205
Afvalzakken	26	17	26	17
Totaal	849	626	577	354

Lokale lasten per type huishouden 2021

Belastingsoort	Berg en Dal Eigenaar woning		Berg en Dal Huurder woning		Landelijk*	
	Meerpers.	Eenpers.	Meerpers.	Eenpers.	Meerpers.	Eenpers.
Ozb	268	268	-	-	305	305
Rioolheffing	260	130	260	130	201	184
Afvalstoffenheffing	273	195	273	195	305	249
Afvalzakken	26	17	26	17	-	-
Totaal	827	610	559	342	811	738

Waar zijn we vanuit gegaan bij het berekenen van de lokale lasten?

Ozb: Woningwaarde € 282.000, tarief 0,0949% + 1,6%

Rioolheffing: De totale opbrengst rioolheffing stijgt niet meer dan 1,6%.

Afvalstoffenheffing: Stijging tarief met 5,0% (1,6% inflatie, kostenstijging en minder toegerekende huisaansluitingen)

Afvalzakken: meerpersoonshuishouden circa 26 zakken per jaar

Eenpersoonshuishouden ongeveer 17 zakken per jaar.

Risico's

Een gemeente loopt ook risico's die niet van tevoren bekend zijn. Denk bijvoorbeeld aan verontreinigde grond en het ruimen van explosieven. De gemeente schat die risico's voor volgend jaar in op € 4,0 miljoen. Om deze risico's op te vangen heeft de gemeente een vermogen van € 27,7 miljoen. De gemeente Berg en Dal kan dus tegen een stootje.

Belangrijke onderwerpen in 2022

Het college vindt dat sommige onderwerpen in 2022 extra aandacht verdienen. Hieronder leest u daar meer over.

De Mallemolen wordt het bruisende hart van Groesbeek.

We willen dat Cultureel Centrum De Mallemolen het bruisende hart voor de kern Groesbeek wordt. Hiervoor hebben we een toekomstvisie vastgesteld. We moeten het gebouw daarvoor flink aanpassen. We willen het aantrekkelijker en energiezuiniger maken. Het verenigingsleven krijgt daarmee ruim baan, met een groot aanbod waar inwoners behoefte aan hebben. We hopen dat we dat op 1 januari 2023 hebben bereikt.

We maken meer vaart met woningbouw

Het wordt steeds moeilijker om woonruimte te vinden in onze gemeente: dit geldt voor jongeren en ouderen. Om de druk van de markt te halen en de doorstroom te stimuleren zetten we in op snellere woningbouw. We richten ons daarbij op voldoende betaalbare woningen en woningen vlakbij voorzieningen. In onze planning staat de bouw van 1.200 woningen tot 2030. Daarvoor hebben we personeel nodig dat plannen beoordeelt op haalbaarheid, verkeersafwikkeling, participatie en andere onderdelen. We hebben op dit moment voldoende locaties om de planning te halen. Het is nu van belang focus te houden op de locaties die al in ontwikkeling zijn zodat er snel gebouwd kan gaan worden.

Begroting 2022

Bibliotheek blijft goed bereikbaar

De bibliotheek is een belangrijke voorziening voor iedereen. Niet alleen voor het uitlenen van boeken. Maar ook voor het verminderen van laaggeletterdheid. En als ontmoetingsplek voor persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. We richten ons daarbij vooral op de jeugd en op ouderen. Daarom is het belangrijk dat de bibliotheek goed bereikbaar blijft in de dorpen. Om dat zo te houden, schrappen we een bezuiniging op de bibliotheek voor 2022.

Bouwen aan een duurzame toekomst van onze gemeente

We zijn op weg naar een duurzame toekomst en iedereen kan mee doen! We helpen inwoners, ondernemers en verenigingen om energie te besparen. Dit doen we met de Stimuleringsregeling voor non-profit organisaties, de lening Toekomstbestendig Wonen, het Loket Duurzaam Wonen Plus en het project 'Zon op dak'. Voor tips op maat komen daar volgend jaar ook nog de energiecoaches bij. Zo helpen we onze inwoners zich voor te bereiden op aardgasvrij wonen, door isoleren te promoten. Op plaatsen waar het kan en kansen biedt voor onze inwoners en bedrijven, blijven we opwekken van duurzame energie stimuleren en faciliteren.

We bouwen het netwerk van laadpalen voor elektrische auto's uit. Ook vervangen we verouderde straatverlichting door led-verlichting. In de bouwsector en de toeristische sector werken we aan projecten waarin afval als grondstof wordt gebruikt. Wat we daar leren, brengen we over aan anderen. Zowel binnen als buiten die sectoren. Samen met onze inwoners werken we er aan de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. We willen het goede voorbeeld geven met onze eigen gebouwen en de openbare ruimte.

Meer uren jeugdconsulenten

De afgelopen jaren hebben we extra ingezet op een nieuwe vorm van werken, namelijk met jeugdconsulenten op de basisscholen. Dat zijn medewerkers van ons Sociaal Team die regelmatig op de basisscholen aanwezig zijn. Ouders, leerkrachten en kinderen kunnen bij hen terecht met vragen. Zij geven informatie en advies en soms ook hulp. En dat bevalt heel goed! Daarom gaan we in 2022 hun uren uitbreiden. Zij kunnen dan op dezelfde manier werken bij de kinderdagverblijven en de middelbare scholen.

Terugdraaien bezuiniging Sociaal Team

De mensen van ons Sociaal Team zijn zichtbaar en bereikbaar. Steeds meer mensen weten hen te vinden. Het aantal meldingen is meer dan verdubbeld ten opzichte van 2018. Daarom gaan we de eerder afgesproken bezuiniging op dit team in 2022 terugdraaien. Want we willen niet dat er lange wachttijds-ten ontstaan.

Schulden voorkomen

Tegenwoordig zijn er best veel mensen met schulden. En we merken regelmatig dat inwoners moeite hebben om hun weg te vinden binnen alle (digitale) systemen, regelingen en formulieren. Daarom gaan we door met onze formulierenbrigade (hulp bij het invullen van formulieren). En we gaan meer doen om het ontstaan van schulden te voorkomen. Door goede voorlichting en snel contact bij betalingsachterstanden.

Fraude aanpakken

Gemeenten krijgen te weinig geld om de zorgtaken goed uit te voeren. Daarom is het belangrijk dat we het geld goed besteden en maken we geld vrij om fraude aan te pakken. Dat gaan we samen doen met de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen.

Ondernemers blijven ondersteunen

De coronasteunmaatregelen van de rijksoverheid zijn op 1 oktober 2021 gestopt. Ondernemers die hierdoor in de problemen komen, kunnen ook volgend jaar nog bij ons terecht. Zo lang het nodig is, blijven we hen ondersteunen. Bijvoorbeeld door omscholing aan te bieden. Met veel bedrijven gaat het wel goed. Daarom hopen we dat we in 2022 alle vrije kavels op de industrieterreinen kunnen verkopen.

Voorzieningen van goede kwaliteit

Het accommodatiebeleid gaat over gebouwen van verenigingen en dorpshuizen. Uit de gesprekken met de verenigingen blijkt dat ze tevreden zijn met het huidige accommodatiebeleid. Dat betekent dat we het beleid nu niet hoeven aan te passen. Verenigingen hebben het moeilijk. Dit komt doordat de samenstelling van de bevolking verandert en het aantal leden daalt. De kwaliteit van het aanbod wordt steeds belangrijker. Verenigingen praten daarom over samenwerking en samengaan. Zo willen ze zorgen dat er in de dorpen voldoende en afwisselend aanbod blijft. In het eerste kwartaal willen we een zogenaamd koersdocument opstellen die door onze verenigingen wordt gedragen. Hierin staan dan de doelen waar we de komende 5 jaar aan gaan werken.

Een volgende stap in de aanpak van wateroverlast

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat vaak uit schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral in de kern Breedeweg is sprake van overlast; hinder treedt vooral op in Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting. We pakken situaties waarbij sprake is van overlast als eerste aan. In 2019 is dan ook gestart met het project 'Wateroverlast Breedeweg'. Samen met het Waterschap Rivierenland werken we aan ongeveer 40 maatregelen in en rond de kern om wateroverlast (en droogte) tegen te gaan. Dit project loopt door tot en met 2024. In 2021 hebben we agrarische gronden aangekocht. Hier gaan we in 2022 van start met het aanleggen van retentiebekkens en graften. Ook gaan we aan de slag bij stroombaan 1 (Klein Amerika richting Kruksebaan) en stroombaan 2 (St. Jansberg richting Boysvelden). Dit zijn maatregelen die zichtbaar resultaat geven. We hebben subsidie gekregen om de maatregelen uit te voeren.

BREDEWEG MAAKT RUIMTE VOOR WATER

samen wateroverlast en verdroging verminderen

Vorbereiden op de Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt waarschijnlijk de Omgevingswet in werking. We bereiden ons goed voor op deze nieuwe wet zodat we er op tijd klaar voor zijn. Onze inwoners en ondernemers moeten ook na 1 juli 2022 weten wat waar wel en niet kan. En hoe ze een vergunning kunnen aanvragen. De Omgevingswet vervangt veel wetten op ruimtelijk gebied. De ODRN (Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen) gaat een groot deel van de Omgevingswet voor ons uitvoeren. Belangrijk onderdeel binnen de Omgevingswet is de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is verplicht voor gemeenten. Hierin staan de grenzen waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn. Waar bijvoorbeeld het bouwen van huizen is toegestaan. Of waar we ruimte maken voor bedrijven. We zijn in 2021 gestart met het opstellen van een Routekaart Omgevingsvisie. Die werken we in 2022 uit naar een koersdocument. Dat doen we samen met onze inwoners en maatschappelijke organisaties. In 2023 kunnen we dan de visie zelf vaststellen.

Terugdraaien bezuiniging op de obstakels in het verkeer en het bestrijden van onkruid

Onze inwoners hechten veel waarde aan de kwaliteit van de openbare ruimte. Het ruimere budget voor 2022 geeft de mogelijkheid aan die wens van inwoners tegemoet te komen. Vorig jaar stelden we voor om te bezuinigen op het verwijderen van onkruid op stoepen en straten. Dat stellen we een jaar uit. Dat doen we ook deels met de bezuiniging op het verwijderen van obstakels in het verkeer. We gaan meer afvalbakken plaatsen. Het ontbreken ervan is namelijk een veel gemelde klacht. Hiermee hopen we zwerfafval te voorkomen.

Nieuwe pleinen voor Ooij en Groesbeek

In 2022 gaat de schop in de grond op het Reiner van Ooiplein in Ooij en het marktplein in Groesbeek. Inwoners hebben hun wensen kenbaar gemaakt. Beide pleinen worden groener en toegankelijker. We hebben ook oplossingen gezocht voor de evenementen die nabij het Reiner van Ooiplein en op het marktplein plaatsvinden. Kermis en carnaval kunnen gevierd worden. De nieuwe inrichting geeft een facelift aan beide kernen.

Subsidieplafonds

De gemeentelijke subsidies zijn geen regelingen met een open einde. Er zit voor elke subsidieregeling een maximumbedrag in de subsidiepot. We noemen dat het subsidieplafond. Is de subsidiepot voor een bepaalde regeling leeg en is dus het subsidieplafond bereikt? Dan kunnen we geen subsidie meer toekennen. We hebben de hoogte van de subsidieplafonds gebaseerd op onze deelverordeningen en op de begrotingsposten 2021. Ten opzichte van de begroting 2021 zijn de subsidies verhoogd met een index van 1,6%.